Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a noua)

22 octombrie 2020*

„Recurs – Concurență – Înțelegere – Piața ambalajelor alimentare pentru vânzarea cu amănuntul – Decizie de constatare a unei încălcări a articolului 101 TFUE – Regulamentul (CE) nr. 1/2003 Articolul 23 – Articolul 6 din Convenția europeană a drepturilor omului – Dreptul fundamental la un proces echitabil – Principiul egalității armelor – Dreptul «la confruntare» – Audierea martorilor – Motivare – Încălcare unică și continuă – Plafon al amenzii”

În cauza C-702/19 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 20 septembrie 2019,

Silver Plastics GmbH & Co. KG, cu sediul în Troisdorf (Germania), reprezentată de M. Wirtz, Rechtsanwalt, și S. Möller, Rechtsanwältin,

Johannes Reifenhäuser Holding GmbH & Co. KG, cu sediul în Troisdorf, reprezentată de C. Karbaum, Rechtsanwalt,

recurente,

cealaltă parte din procedură fiind:

Comisia Europeană, reprezentată de G. Meessen, I. Zaloguin și L. Wildpanner, în calitate de agenți;

pârâtă în primă instanță,

CURTEA (Camera a noua),

compusă din domnul M. Vilaras (raportor), președintele Camerei a patra, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a noua, și domnii D. Šváby și S. Rodin, judecători,

avocat general: domnul H. Saugmandsgaard Øe,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: germana.

Hotărâre

1 Prin recursul formulat, Silver Plastics GmbH & Co. KG și Johannes Reifenhäuser Holding GmbH & Co. KG solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 11 iulie 2019, Silver Plastics și Johannes Reifenhäuser/Comisia (T-582/15, nepublicată, denumită în continuare „hotărârea atacată", EU:T:2019:497), prin care acesta a respins acțiunea lor având ca obiect, cu titlu principal, anularea parțială a Deciziei C(2015) 4336 final a Comisiei din 24 iunie 2015 privind o procedură de aplicare a articolului 101 TFUE și a articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul AT.39563 – Ambalaje alimentare pentru vânzarea cu amănuntul) (denumită în continuare „hotărârea atacată") și, cu titlu subsidiar, reducerea cuantumului amenzilor care le-au fost aplicate prin această decizie.

Cadrul juridic

2 Articolul 23 alineatele (2) și (3) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101] și [102 TFUE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167, rectificare în Ediție specială, 08/vol. 4, p. 269) prevede:

„(2) Comisia poate aplica, prin decizie, amenzi asupra întreprinderilor și asociațiilor de întreprinderi atunci când, în mod intenționat sau din neglijență, acestea:

(a) încalcă articolul [101 sau 102 TFUE]

[…]

Pentru fiecare întreprindere și asociație de întreprinderi care participă la încălcarea normelor, amenda nu depășește 10 % din cifra de afaceri totală din exercițiul financiar precedent.

[…]

(3) La stabilirea valorii amenzii, se iau în considerare atât gravitatea, cât și durata încălcării."

Istoricul litigiului

3 Istoricul litigiului este descris la punctele 1-10 din hotărârea atacată și, în scopul prezentei proceduri, poate fi rezumat după cum urmează.

4 Prima recurentă, Silver Plastics, este o societate care fabrică și furnizează diverse ambalaje alimentare, 99,75 % din părțile sociale ale acesteia fiind deținute, în perioada faptelor care au condus la adoptarea deciziei în litigiu, de a doua recurentă, Johannes Reifenhäuser Holding.

5 Din cuprinsul punctelor 2-6 din hotărârea atacată reiese că, în urma unei cereri de clemență depuse la 18 martie 2008 de întreprinderea constituită de grupul al cărei societate-mamă este Linpac Group Ltd (denumită în continuare „Linpac"), Comisia Europeană a inițiat o procedură de aplicare a articolului 101 TFUE și a articolului 53 din Acordul privind Spațiul Economic European din 2 mai 1992 (JO 1994, L 1, p. 3, Ediție specială, 11/vol. 53, p. 4), în sectorul ambalajelor alimentare pentru vânzarea cu amănuntul, care a condus la adoptarea deciziei în litigiu.

6 Astfel cum a arătat Tribunalul la punctele 7 și 8 din hotărârea atacată, prin intermediul acestei decizii, Comisia a constatat că societăți active în sectorul menționat mai sus participaseră, în perioade cuprinse între anul 2000 și anul 2008, la o încălcare unică și continuă, constituită din cinci încălcări distincte, delimitate în funcție de zona geografică deservită, și anume Italia, Europa de Sud-Vest, Europa de

Nord-Vest (denumită în continuare „ENV”), Europa Centrală și de Est și Franța (denumită în continuare „încălcarea în discuție”). Produsele în cauză erau tăvi din polistiren folosite la ambalarea alimentelor pentru vânzarea cu amănuntul și, în ceea ce privește înțelegerea din ENV, tăvi rigide.

7 Mai precis, astfel cum a amintit Tribunalul la punctul 10 din hotărârea atacată, dispozitivul deciziei în litigiu prevedea:

„Articolul 1

[…]

(3) Următoarele întreprinderi au încălcat articolul 101 [TFUE] și articolul 53 din Acordul privind [Spațiul Economic European] prin participarea, în perioadele menționate, la o încălcare unică și continuă, constând în mai multe încălcări distincte, în legătură cu tăvi din polistiren și tăvi rigide destinate sectorului ambalajelor alimentare pentru vânzarea cu amănuntul și acoperind teritoriul [ENV]:

[…]

(d) Silver Plastics […] și [Johannes Reifenhäuser Holding], de la 13 iunie 2002 la 29 octombrie 2007.

[…]

(5) Următoarele întreprinderi au încălcat articolul 101 [TFUE] prin participarea, în perioadele menționate, la o încălcare unică și continuă, constând în mai multe încălcări distincte, în legătură cu tăvi din polistiren destinate sectorului ambalajelor alimentare pentru vânzarea cu amănuntul și acoperind teritoriul Franței:

[…]

(e) Silver Plastics […] și [Johannes Reifenhäuser Holding], de la 29 iunie 2005 la 5 octombrie 2005.

Articolul 2

[…]

(3) Pentru încălcarea menționată la articolul 1 alineatul (3) se aplică următoarele amenzi:

[…]

(e) Silver Plastics […] și [Johannes Reifenhäuser Holding], în solidar: […] 20 317 000 [euro].

[…]

(5) Pentru încălcarea menționată la articolul 1 alineatul (5) se aplică următoarele amenzi:

[…]

(e) Silver Plastics […] și [Johannes Reifenhäuser Holding], în solidar: […] 893 000 [de euro];

[…]”

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

8 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 11 septembrie 2015, recurentele au introdus o acțiune având ca obiect, cu titlu principal, anularea parțială a deciziei în litigiu și, cu titlu subsidiar, reducerea cuantumului amenzilor care le-au fost aplicate prin aceasta. Această acțiune a fost respinsă prin hotărârea atacată.

9 În special, în cadrul analizei primului aspect al primului motiv al recurentelor, prin care acestea din urmă susțineau în esență că Comisia nu prezentase nicio dovadă fiabilă și suficientă a existenței unui acord sau a unei practici concertate în ENV, Tribunalul a examinat printre altele, la punctele 44-66 din hotărârea atacată, argumentele invocate de recurente pentru a contesta participarea Silver Plastics la o reuniune anticoncurențială care a avut loc la 13 iunie 2002. În urma acestei examinări, Tribunalul a considerat, la punctul 67 din hotărârea atacată, că, „deși nu poate fi înlăturată o anumită ambiguitate cu privire la ora exactă de începere [a unei alte reuniuni care a avut loc în aceeași zi și al cărei obiect nu era anticoncurențial], există suficiente elemente de probă care stabilesc că, pe lângă [această altă] reuniune, s-au întâlnit concurenți, inclusiv Silver Plastics, pentru a discuta strategii referitoare la prețuri”.

10 Pe de altă parte, după examinarea celui de al doilea aspect al primului motiv al recurentelor, întemeiat pe inexistența unei încălcări unice și continue în legătură cu piața tăvilor din polistiren și a tăvilor rigide din ENV, Tribunalul a constatat, la punctul 191 din hotărârea atacată, că Comisia considerase în mod întemeiat că Silver Plastics participase la această încălcare unică și continuă.

11 În cadrul examinării celui de al treilea motiv al recurentelor, întemeiat pe o încălcare a principiului egalității armelor și a dreptului „la confruntare”, Tribunalul a examinat, la punctele 226-236 din hotărârea atacată, cererile recurentelor având ca obiect audierea a cinci martori și organizarea audierii încrucișate a unuia dintre acești martori. În această privință, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 232-234 din hotărârea atacată, Tribunalul a apreciat că, ținând seama de faptul că recurentele prezentaseră în fața sa și utilizaseră declarații scrise ale martorilor pe care doreau să le depună, nu reieșea din argumentele invocate de recurente în susținerea cererii lor că mărturiile acestor persoane ar putea aduce o valoare adăugată elementelor de probă deja prezente în dosar, care, potrivit punctului 235 din hotărârea atacată, erau suficient de edificatoare. Prin urmare, Tribunalul a decis, la punctul 236 din hotărârea atacată, că nu era nici necesar, nici oportun să dea curs favorabil cererii de audiere a martorilor formulate de recurente.

12 La punctele 255-279 din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat al cincilea motiv al acțiunii recurentelor, întemeiat pe o încălcare a articolului 23 alineatul (2) primul și al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1/2003 coroborat cu articolul 101 alineatul (1) TFUE, în măsura în care Comisia a considerat că cele două recurente formau o unitate economică.

13 În această privință, Tribunalul a constatat mai întâi, la punctele 265 și 266 din hotărârea atacată, că recurentele nu contestau că, în perioada care acoperea încălcarea în discuție din ENV, Johannes Reifenhäuser Holding deținea 99,75 % din capitalul Silver Plastics și că, prin urmare, Comisia se putea baza, în privința lor, pe prezumția exercitării unei influențe decisive a celei dintâi asupra celei de a doua, recunoscută în jurisprudența Curții. În continuare, Tribunalul a analizat, la punctele 267-279 din hotărârea atacată, diferitele argumente invocate de recurente și a concluzionat, la punctele 280 și 281 din această hotărâre, că acestea nu prezentaseră elemente de probă susceptibile să răstoarne această prezumție, astfel încât al cincilea motiv trebuia înlăturat ca nefondat.

14 În sfârșit, la punctele 287-314 din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat al șaselea motiv al acțiunii recurentelor, prin intermediul căruia acestea invocau în esență o încălcare a articolului 23 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1/2003, pentru motivul că, în scopul determinării cifrei de afaceri relevante pentru calcularea plafonului de 10 % prevăzut de această dispoziție, Comisia ținuse

seama de cifra de afaceri a Reifenhäuser GmbH & Co. KG Maschinenfabrik (denumită în continuare „Maschinenfabrik”), deși, la momentul adoptării deciziei în litigiu, Johannes Reifenhäuser Holding nu mai deținea participații la această societate.

15 Tribunalul a considerat printre altele, la punctele 307-310 din hotărârea atacată, că, întrucât decizia în litigiu a fost adoptată la 24 iunie 2015, Comisia a stabilit în mod întemeiat, în privința Johannes Reifenhäuser Holding, plafonul amenzii care i-a fost aplicată prin decizia în litigiu pe baza exercițiului financiar 2013/2014, care era ultimul exercițiu financiar complet anterior adoptării deciziei în litigiu. Împrejurarea că cesiunea Maschinenfabrik de către Johannes Reifenhäuser Holding a fost înregistrată în mod corespunzător la 28 mai 2015, cu efect retroactiv de la 30 septembrie 2014, nu a putut, potrivit Tribunalului, să aibă vreo incidență asupra cifrei de afaceri a Johannes Reifenhäuser Holding din exercițiul financiar 2013/2014, care se încheiase la 30 iunie 2014. După ce a înlăturat anumite alte argumente invocate de recurente, Tribunalul a considerat, la punctul 315 din hotărârea atacată, că al șaselea motiv trebuia respins.

Concluziile părților în fața Curții

16 Recurentele solicită Curții:

– anularea hotărârii atacate și trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului;

– cu titlu subsidiar, anularea hotărârii atacate și anularea deciziei în litigiu în măsura în care vizează Johannes Reifenhäuser Holding și reducerea cuantumului amenzii aplicate Silver Plastics la un nivel care să nu depășească 10 % din cifra de afaceri realizată de aceasta în ultimul exercițiu financiar încheiat;

– cu titlu încă mai subsidiar, anularea hotărârii atacate și reducerea cuantumului amenzii aplicate în solidar recurentelor la un nivel care să nu depășească 10 % din cifra de afaceri realizată de acestea fără a lua în considerare cifra de afaceri a Maschinenfabrik și

– obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

17 Comisia solicită Curții respingerea recursului și obligarea recurentelor la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

18 În susținerea recursului formulat, recurentele invocă șapte motive întemeiate, primul, pe încălcarea articolului 6 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”), coroborat cu articolul 47 al doilea paragraf și articolul 48 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), precum și pe principiul nemijlocirii, al doilea, pe încălcarea dreptului „la confruntare”, al treilea, pe încălcarea principiului egalității armelor, al patrulea, pe încălcarea obligației de motivare, al cincilea, pe încălcarea articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003, al șaselea, pe încălcarea articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, în ceea ce privește constatarea existenței unei unități economice, și, al șaptelea, pe încălcarea aceleiași dispoziții, în ceea ce privește plafonul amenzii aplicate în solidar recurentelor.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 6 din CEDO coroborat cu articolul 47 al doilea paragraf și articolul 48 alineatul (2) din cartă, precum și a principiului nemijlocirii

Argumentația părților

19 Recurentele susțin că garanțiile procedurale și dreptul la apărare consacrate la articolul 6 paragrafele 1 și 3 din CEDO, astfel cum sunt interpretate de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și la articolul 47 al doilea paragraf și la articolul 48 alineatul (2) din cartă, trebuie luate în considerare în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanței Uniunii, inclusiv în procedurile referitoare la înțelegeri, astfel de proceduri îmbrăcând un caracter penal.

20 Or, în măsura în care Tribunalul s-ar fi limitat să ia în considerare numai procesele-verbale ale declarațiilor făcute de domnul W. avocaților Silver Plastics, fără a-l convoca pe acesta pentru a-l audia în persoană în calitate de martor, acesta ar fi încălcat principiul procesului echitabil garantat la articolul 6 din CEDO, precum și la articolul 47 al doilea paragraf și la articolul 48 alineatul (2) din cartă, și ar fi adus atingere principiului nemijlocirii administrării probei.

21 Potrivit recurentelor, care invocă în acest sens, printre altele, pe de o parte, Hotărârea Curții EDO din 16 iulie 2019, Júlíus þór Sigurþórsson împotriva Islandei (CE:ECHR:2019:0716JUD003879717), și, pe de altă parte, Hotărârea Curții din 29 iulie 2019, Gambino și Hyka (C-38/18, EU:C:2019:628), precum și concluziile avocatului general Bot în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre, caracterul echitabil al procedurii garantate la articolul 6 paragraful 1 din CEDO impune ca o instanță care controlează o decizie referitoare la vinovăția unei persoane să primească orice mărturie necesară printr-o audiere personală a martorului și să nu se bazeze numai pe o declarație scrisă a acestui martor.

22 Rezultă, potrivit recurentelor, că, contrar aprecierilor Tribunalului de la punctul 230 din hotărârea atacată, acesta nu putea soluționa în mod valabil litigiul cu care era sesizat fără a-l audia în persoană pe domnul W. În plus, contrar a ceea ce ar lăsa să se înțeleagă din cuprinsul punctului 229 din hotărârea atacată, Tribunalul nu poate aprecia pertinența unei astfel de audieri fără a proceda la aceasta, limitându-se să considere că nu ar fi în orice caz de natură să influențeze sensul deciziei sale.

23 Comisia apreciază că primul motiv de recurs este inadmisibil, întrucât vizează în realitate să repună în discuție aprecierea faptelor de către Tribunal și, în orice caz, este nefondat.

Aprecierea Curții

24 Cu titlu preliminar, trebuie amintit că, deși, astfel cum confirmă articolul 6 alineatul (3) TUE, drepturile fundamentale consacrate de CEDO constituie principii generale ale dreptului Uniunii și deși articolul 52 alineatul (3) din cartă prevede că drepturile conținute în aceasta, corespunzătoare drepturilor garantate de CEDO, au același înțeles și aceeași întindere cu cele pe care le conferă convenția amintită, aceasta din urmă nu constituie, atât timp cât Uniunea nu a aderat la ea, un instrument juridic integrat formal în ordinea juridică a Uniunii (Hotărârea din 16 iulie 2020, Facebook Ireland și Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, punctul 98, precum și jurisprudența citată).

25 În această privință, Curtea a arătat de asemenea că, în măsura în care carta conține drepturi ce corespund unor drepturi garantate prin CEDO, articolul 52 alineatul (3) din cartă este destinat să asigure coerența necesară între drepturile prevăzute de aceasta și drepturile corespunzătoare garantate de CEDO, fără a aduce atingere autonomiei dreptului Uniunii și a Curții de Justiție a Uniunii Europene (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 martie 2018, Menci, C-524/15, EU:C:2018:197, punctul 23). Potrivit Explicațiilor cu privire la Carta drepturilor fundamentale (JO 2007, C 303, p. 17), articolul 47 al doilea paragraf din cartă corespunde articolului 6 paragraful 1 din CEDO, iar articolul 48 din cartă este identic cu articolul 6 paragrafele 2 și 3 din CEDO. Prin urmare, Curtea trebuie să aibă în vedere că

interpretarea pe care o dă articolului 47 al doilea paragraf și articolului 48 din cartă asigură un nivel de protecție care nu încalcă nivelul garantat la articolul 6 din CEDO, astfel cum a fost interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului [Hotărârea din 26 septembrie 2018, Belastingdienst/Toeslagen (Efectul suspensiv al apelului), C-175/17, EU:C:2018:776, punctul 35 și jurisprudența citată].

26 După amintirea acestor elemente, primul motiv al recurentelor trebuie înțeles în sensul că invocă în esență faptul că, refuzând să îl audieze oral în calitate de martor pe domnul W., Tribunalul le-a încălcat dreptul la un proces echitabil consacrat printre altele la articolul 47 al doilea paragraf și la articolul 48 alineatul (2) din cartă.

27 Rezultă că, contrar celor susținute de Comisie, un astfel de motiv nu urmărește să repună în discuție aprecierea faptelor de către Tribunal, ci reproșează acestuia că a săvârșit o eroare de drept. Prin urmare, acesta este admisibil.

28 În ceea ce privește examinarea acestui motiv pe fond, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței constante a Curții, numai Tribunalul este competent să se pronunțe asupra eventualei necesități de a completa informațiile de care dispune în legătură cu cauzele cu care este sesizat (Hotărârea din 24 septembrie 2009, Erste Group Bank și alții/Comisia, C-125/07 P, C-133/07 P și C-137/07 P, EU:C:2009:576, punctul 319, precum și jurisprudența citată).

29 Astfel cum a statuat deja Curtea, chiar dacă o cerere de audiere a unor martori, formulată în cererea introductivă, menționează cu precizie faptele în legătură cu care ar fi trebuit să fie audiat martorul sau martorii și motivele de natură să justifice audierea acestora, este de competența Tribunalului să aprecieze pertinența cererii în raport cu obiectul litigiului și cu necesitatea de a proceda la audierea martorilor citați (Hotărârea din 19 decembrie 2013, Siemens și alții/Comisia, C-239/11 P, C-489/11 P și C-498/11 P, nepublicată, EU:C:2013:866, punctul 323 și jurisprudența citată).

30 Această putere de apreciere a Tribunalului este în concordanță cu dreptul fundamental la un proces echitabil, în special cu dispozițiile articolului 47 al doilea paragraf și ale articolului 48 alineatul (2) din cartă coroborate cu articolul 6 paragraful 3 litera d) din CEDO. Reiese astfel din jurisprudența Curții că această din urmă dispoziție nu recunoaște acuzatului un drept absolut de a obține înfățișarea personală a unor martori în fața unei instanțe și că revine în principiu instanței să decidă cu privire la necesitatea sau la oportunitatea de a cita un martor. Articolul 6 paragraful 3 din CEDO nu impune convocarea oricărui martor, ci urmărește o egalitate completă a armelor, care garantează că procedura litigioasă, privită în ansamblul său, îi oferă acuzatului o ocazie adecvată și suficientă de a contesta suspiciunile care existau împotriva sa (Hotărârea din 19 decembrie 2013, Siemens și alții/Comisia, C-239/11 P, C-489/11 P și C-498/11 P, nepublicată, EU:C:2013:866, punctele 324 și 325, precum și jurisprudența citată).

31 În speță, este necesar să se constate că, în urma unei examinări detaliate a unui ansamblu de elemente de probă pe care recurentele le-au putut contesta pe larg, Tribunalul a considerat, pe de o parte, la punctul 153 din hotărârea atacată, că Comisia stabilise corespunzător cerințelor legale, în decizia în litigiu, participarea Silver Plastics la acorduri anticoncurențiale și la practici concertate și, pe de altă parte, la punctul 191 din această hotărâre, că Silver Plastics participase la o încălcare unică și continuă în ENV.

32 Pe de altă parte, la punctele 232 și 233 din hotărârea atacată, Tribunalul a observat că recurentele prezentaseră în fața sa declarații ale mai multor persoane, printre care cele ale domnului W., pe care le-au putut utiliza pentru a-și susține argumentele. Acesta a adăugat, la punctul 234 din această hotărâre, că din motivarea invocată de recurente în ceea ce privește utilitatea mărturiilor acestor persoane nu rezulta că audierea lor de către Tribunal, în calitate de martori, putea aduce o valoare adăugată elementelor de probă deja prezente în dosar.

33 Astfel, Tribunalul a apreciat, după cum rezultă din cuprinsul punctului 236 din hotărârea atacată, că, având în vedere obiectul acțiunii și elementele dosarului, nu era nici necesar, nici oportun să dea curs cererii de audiere a martorilor formulate de recurente. Prin urmare, el a putut, fără a săvârși o eroare de drept, să respingă cererea.

34 Această considerație nu este repusă în discuție de concluzia care se desprinde din Hotărârea Curții EDO din 16 iulie 2019, Júlíus þór Sigurþórsson împotriva Islandei (CE:ECHR:2019:0716JUD003879717), invocată de recurente. Astfel cum reiese în esență din cuprinsul punctelor 39-44 din această hotărâre, respectiva instanță a constatat o încălcare a articolului 6 paragraful 1 din CEDO în raport cu circumstanțele speciale ale cauzei în care aceasta s-a pronunțat. Or, aceste circumstanțe, caracterizate prin faptul că acuzatul care fusese achitat în primă instanță a fost ulterior condamnat de o instanță de apel care a redus valoarea probantă a mărturiilor orale făcute în fața organului judiciar de primă instanță, chiar dacă aceasta nu putea, în temeiul dreptului său național, să reevalueze mărturiile orale prezentate în fața unei astfel de instanțe fără reaudierea autorilor acestora, nu sunt nicidecum comparabile cu circumstanțele cauzei în care s-a pronunțat hotărârea atacată.

35 Nici Hotărârea din 29 iulie 2019, Gambino și Hyka (C-38/18, EU:C:2019:628), de asemenea invocată de recurente, nu poate să conducă la o concluzie diferită.

36 Această hotărâre privește interpretarea Directivei 2012/29/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 de stabilire a unor norme minime privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității și de înlocuire a Deciziei-cadru 2001/220/JAI a Consiliului (JO 2012, L 315, p. 57). În această hotărâre, Curtea a declarat că articolele 16 și 18 din Directiva 2012/29 trebuie interpretate în sensul că nu se opun unei reglementări naționale în temeiul căreia, atunci când victima unei infracțiuni a fost audiată pentru prima dată de completul de judecată al unei instanțe penale de prim grad, iar compunerea acestui complet este modificată ulterior, victima menționată trebuie, în principiu, să fie audiată din nou de completul nou-format, atunci când una dintre părțile la procedură refuză ca respectivul complet să se întemeieze pe procesul-verbal al primei audieri a victimei menționate (Hotărârea din 29 iulie 2019, Gambino și Hyka, C-38/18, EU:C:2019:628, punctul 59).

37 Acesta este contextul în care trebuie analizată considerația, care figurează la punctele 42 și 43 din Hotărârea din 29 iulie 2019, Gambino și Hyka (C-38/18, EU:C:2019:628), potrivit căreia cei care au responsabilitatea de a decide cu privire la vinovăția sau la nevinovăția persoanei trimise în judecată trebuie, în principiu, să audieze martorii în persoană și să evalueze credibilitatea acestora, un aspect important al unui proces penal echitabil fiind posibilitatea pe care o are inculpatul de a fi confruntat cu martorii în prezența judecătorului care, în cele din urmă, se pronunță asupra sa.

38 Trebuie amintit, în această privință, că procedura în fața Tribunalului nu privea o „procedură penală" în sensul Directivei 2012/29, ci o acțiune în anulare împotriva unei decizii administrative care aplicase recurentelor, două persoane juridice, o amendă pentru încălcarea normelor de concurență ale Uniunii.

39 Independent de aspectul dacă, în astfel de împrejurări, recurentele pot fi asimilate unor inculpați dintr-un proces penal, este suficient să se arate că în speță nu este nicidecum vorba despre o nouă audiere a unui martor deja audiat de un complet de judecată diferit, ci despre o eventuală obligație a Tribunalului de a audia un martor a cărui audiere a fost solicitată de recurente. Or, nicio astfel de obligație nu poate fi dedusă din cuprinsul punctelor 42 și 43 din Hotărârea din 29 iulie 2019, Gambino și Hyka (C-38/18, EU:C:2019:628).

40 În sfârșit, argumentația recurentelor potrivit căreia, în esență, Tribunalul nu putea aprecia credibilitatea declarațiilor domnului W. fără a-l fi audiat în calitate de martor trebuie de asemenea înlăturată.

41 Astfel, o audiere orală nu este singurul motiv care permite aprecierea credibilității declarațiilor făcute de o persoană. Instanța poate, printre altele, în acest sens, să se bazeze pe alte elemente de probă care confirmă aceste declarații sau, dimpotrivă, le contrazic.

42 Or, tocmai din cauza faptului că anumite declarații ale domnului W. erau contrazise de alte elemente de probă supuse Tribunalului, acesta a considerat, la punctele 74, 102 și 107 din hotărârea atacată, vizate de recurente în motivul lor, că aceste declarații erau puțin sau deloc credibile.

43 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, primul motiv de recurs trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea dreptului „la confruntare”

Argumentația părților

44 Recurentele susțin că Tribunalul le-a încălcat dreptul „la confruntare”, consacrat la articolul 6 alineatul (1) și la articolul 6 paragraful 3 litera d) din CEDO, respingându-le cererea de a-l putea audia ele însele pe domnul W, în calitatea sa de martor al acuzării.

45 Potrivit recurentelor, reiese din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului că, dacă o instanță a utilizat mijloace de probă și și-a întemeiat decizia pe aceste mijloace, pentru a respecta dreptul „la confruntare”, trebuie acordată apărării posibilitatea să își exprime poziția cu privire la concluziile care decurg din mijloacele menționate.

46 Recurentele susțin, în această privință, că, în calitate de sursă esențială a cererii de clemență a Linpac, domnul W. era principalul martor al acuzării în procedura care a condus la adoptarea deciziei în litigiu, iar apoi a hotărârii atacate. Or, Tribunalul ar fi întemeiat, într-o măsură determinată, „condamnarea” recurentelor pe declarațiile domnului W. care figurează în această cerere, fără a acorda acestora posibilitatea unei confruntări. Tribunalul ar fi limitat astfel dreptul recurentelor la o asemenea confruntare fără ca această limitare să fie justificată de un motiv legitim.

47 Astfel, agenții Comisiei ar fi discutat cu domnul W., în calitatea sa de martor al acuzării, excluzând participarea recurentelor la această audiere și fără să fi întocmit sau să fi comunicat recurentelor un proces verbal. Pentru a compensa acest dezechilibru, ar fi fost necesar să se permită recurentelor să îl audieze ele însele pe domnul W. în fața Comisiei sau, cel puțin, în fața Tribunalului.

48 Comisia contestă această argumentație. Ea arată că argumentul recurentelor întemeiat pe imposibilitatea de a-i adresa ele însele întrebări domnului W. în cadrul procedurii administrative este inadmisibil, din moment ce nu vizează hotărârea atacată. În orice caz, ansamblul argumentelor invocate de recurente în cadrul celui de al doilea motiv ar trebui respinse ca nefondate.

Aprecierea Curții

49 Prin intermediul celui de al doilea motiv, recurentele susțin în esență că Tribunalul era obligat, în temeiul articolului 47 al doilea paragraf și al articolului 48 alineatul (2) din cartă coroborate cu articolul 6 din CEDO, să le admită cererea de a-l audia pe domnul W. în calitate de martor pentru a le permite să îi adreseze ele însele întrebări, pentru motivul că acesta era „principalul martor al acuzării” în procedura care le privea și ar fi fost audiat de Comisie fără ca reprezentanții lor să fi putut participa la această audiere.

50 Așadar, recurentele menționează doar cu titlu incident audierea domnului W. de către Comisie, astfel încât afirmația acesteia, potrivit căreia un asemenea argument, invocat într-un recurs, este inadmisibil, trebuie înlăturată.

51 În ceea ce privește examinarea acestui motiv pe fond, trebuie arătat că recurentele reproșează Tribunalului tocmai că nu l-au audiat pe domnul W. în calitate de martor, astfel încât acesta nu poate fi calificat în mod logic drept „martor al acuzării" în fața Tribunalului.

52 În plus, nu reiese din hotărârea atacată că Tribunalul a ținut seama de vreo declarație scrisă a domnului W. prezentată de Comisie. Singurele declarații scrise ale domnului W. luate în considerare de Tribunal sunt, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor 34-39 din hotărârea atacată, cele prezentate de recurente însele.

53 Deși reiese din cuprinsul punctului 36 din hotărârea atacată că domnul W. a fost una dintre sursele declarațiilor efectuate în temeiul clemenței de Linpac, fostul său angajator, pe care Comisia s-a întemeiat în mod special în decizia în litigiu, nu este mai puțin adevărat că declarațiile acestei întreprinderi au fost efectuate pe proprie răspundere, cunoscând eventualele consecințe negative ale prezentării unor elemente inexacte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 decembrie 2013, Siemens și alții/Comisia, C-239/11 P, C-489/11 P și C-498/11 P, nepublicată, EU:C:2013:866, punctul 138). Prin urmare, faptul că domnul W. era una dintre sursele acestor declarații, ba chiar principala sursă a acestora, nu este suficient pentru a-l califica drept „martor al acuzării".

54 Nici argumentul recurentelor potrivit căruia, întrucât Comisia l-a audiat pe domnul W. înaintea adoptării deciziei în litigiu, fără prezența reprezentanților recurentelor, Tribunalul era obligat să îl convoace pe domnul W. în calitate de martor pentru a permite recurentelor să îi adreseze ele însele întrebări nu poate fi primit. Astfel, recurentele puteau să îl contacteze ele însele pe domnul W. pentru a obține o declarație din partea sa, ceea ce de altfel au făcut, declarațiile scrise obținute în acest mod fiind prezentate în fața Tribunalului și luate în considerare de acesta.

55 Rezultă că argumentele invocate în susținerea celui de al doilea motiv nu pot demonstra că, în pofida puterii suverane de apreciere a Tribunalului în această privință, amintită la punctele 28-30 din prezenta hotărâre, acesta nu a putut refuza în mod valabil să îl audieze pe domnul W. în calitate de martor. Prin urmare, al doilea motiv de recurs trebuie înlăturat ca nefondat.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe încălcarea principiului egalității armelor

Argumentația părților

56 Recurentele susțin că Tribunalul a încălcat principiul egalității armelor, care face parte din dreptul la un proces echitabil, în sensul articolului 6 paragraful 1 și paragraful 3 litera d) din CEDO. Acest principiu implică, potrivit acestora, că Tribunalul ar fi trebuit să dispună audierea personală a domnului W., precum și a altor martori a căror audiere fusese solicitată de acestea.

57 Recurentele amintesc că indicaseră numele martorilor a căror audiere de către Tribunal o doreau, precum și faptele pe care intenționau să le demonstreze prin aceste mărturii. Or, Tribunalul ar fi respins cererea de audiere a martorilor, întemeindu-se pe o motivare care nu ar îndeplini cerințele care decurg din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, astfel cum sunt amintite în special la punctul 164 din Hotărârea din 18 decembrie 2018, Murtazaliyeva împotriva Rusiei (CE:ECHR:2018:1218JUD003665805).

58 Comisia apreciază că al treilea motiv de recurs este nefondat și trebuie respins.

Aprecierea Curții

59 În ceea ce privește, în primul rând, încălcarea principiului egalității armelor, invocată de recurente, este suficient să se arate că, în măsura în care Tribunalul nu a audiat martori propuși de Comisie, nu i se poate reproșa că a încălcat acest principiu, întrucât a decis, în același mod, să nu audieze martorii propuși de recurente.

60 În al doilea rând, în măsura în care recurentele reproșează Tribunalului în esență o încălcare a obligației de motivare în ceea ce privește respingerea cererii lor de audiere a martorilor, este necesar să se arate că, la punctele 232-235 din hotărârea atacată, Tribunalul a arătat corespunzător cerințelor legale motivele care l-au determinat să considere că nu era nici necesar, nici oportun să dea un curs favorabil unei cereri de audiere a martorilor prezentată de recurente. Astfel, acesta a respectat obligația de motivare a hotărârilor sale.

61 Hotărârea Curții EDO din 18 decembrie 2018, Murtazaliyeva împotriva Rusiei (CE:ECHR:2018:1218JUD003665805), nu poate repune în discuție considerațiile care precedă. Deși această instanță a arătat, la punctul 164 din hotărârea menționată, că raționamentul instanțelor sesizate cu o cerere de audiere a martorilor trebuie să corespundă motivelor invocate în susținerea acestei cereri, și anume că acesta trebuie să fie la fel de dezvoltat și detaliat ca respectivele motive, ea a adăugat, la punctul 165 din hotărârea menționată, că, din moment ce CEDO nu impune convocarea sau audierea oricărui martor al apărării, instanțele naționale nu trebuie să dea un răspuns detaliat la fiecare cerere formulată în acest sens de apărare, acestea trebuind totuși să își motiveze în mod adecvat decizia.

62 Or, în speță, Tribunalul a ținut seama de motivele invocate de recurente în susținerea cererii lor de audiere a martorilor, pe care le-a rezumat la punctele 221-225 din hotărârea atacată și la care a răspuns la punctele 232-235 din această hotărâre, într-un mod care nu poate fi considerat inadecvat.

63 Rezultă că al treilea motiv de recurs trebuie înlăturat ca nefondat.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare

Argumentația părților

64 Recurentele susțin că Tribunalul a încălcat obligația de a-și motiva deciziile. Pe de o parte, ar fi imposibil de înțeles pe baza căror indicii s-a întemeiat Tribunalul pentru a considera, la punctul 67 din hotărârea atacată, că Silver Plastics participase la pretinsa reuniune anticoncurențială din 13 iunie 2002. Tribunalul nu ar explica în niciun moment de ce din notele olografe vizate la punctul 54 din hotărârea atacată ar reieși o încălcare a dreptului concurenței al Uniunii. În plus, la punctul 63 din hotărârea atacată, Tribunalul ar încerca numai să demonstreze de ce argumentele prezentate de recurente nu atestă în mod necesar că o altă reuniune, al cărei obiect nu era anticoncurențial și care a avut loc în aceeași zi cu participarea reprezentanților Silver Plastics, a început la ora 9:00 și că, în consecință, reprezentanții acesteia din urmă nu puteau participa la reuniunea anticoncurențială ținută la aceeași oră. În schimb, motivele pentru care Tribunalul a considerat că reuniunea al cărei obiect nu era anticoncurențial începuse mai târziu ar rămâne nedeterminate. Recurentele subliniază că nu repun în discuție aprecierea dovezilor de către Tribunal, ci denunță faptul că acesta nu și-a susținut în mod pozitiv supozițiile.

65 Pe de altă parte, recurentele reproșează Tribunalului că s-a limitat să afirme în numeroase rânduri în hotărârea atacată, fără altă formă de motivare, că declarațiile scrise ale domnului W. nu erau credibile.

66 Comisia apreciază că al patrulea motiv de recurs este în parte inadmisibil, întrucât vizează în realitate să conteste aprecierea dovezilor de către Tribunal și, în orice caz, este nefondat.

Aprecierea Curții

67 Astfel cum au subliniat recurentele însele, al patrulea motiv de recurs vizează controlarea respectării de către Tribunal a obligației de a-și motiva hotărârile și nu urmărește o nouă apreciere a faptelor, pentru care Curtea nu este competentă în recurs. Prin urmare, este necesar să se înlăture argumentul Comisiei potrivit căruia acest motiv este în parte inadmisibil.

68 În primul rând, în ceea ce privește argumentația recurentelor referitoare la punctul 67 din hotărârea atacată, este necesar să se arate că Tribunalul a constatat în acesta că, la 13 iunie 2002, diverse întreprinderi concurente pe piața în cauză, printre care Silver Plastics, se întâlniseră pentru a discuta strategii referitoare la prețuri, pe lângă o reuniune, ținută în aceeași zi, al cărei obiect nu era anticoncurențial.

69 În fața Tribunalului, recurentele susținuseră în esență că reuniunea al cărei obiect nu era anticoncurențial și reuniunea referitoare la prețuri avuseseră loc în același timp, astfel încât reprezentanții Silver Plastics, care participaseră la prima reuniune, nu puteau participa și la a doua.

70 Or, la punctele 47-66 din hotărârea atacată, Tribunalul a arătat în mod exhaustiv toate elementele care, potrivit acestuia, ar demonstra că reprezentanții Silver Plastics participaseră la reuniunea anticoncurențială referitoare la prețuri. Contrar celor susținute de recurente, nu era nicidecum necesar pentru Tribunal să determine, în această privință, ora exactă de începere a reuniunii al cărei obiect nu era anticoncurențial. Acesta a putut considera, fără a-și încălca obligația de motivare, la punctul 67 din hotărârea atacată, că exista o ambiguitate în ceea ce privește ora de începere a acestei din urmă reuniuni.

71 În ceea ce privește notele olografe menționate la punctul 54 din hotărârea atacată, contrar celor susținute de recurente, reiese în mod clar din cuprinsul punctului 56 din această hotărâre că ele priveau prețurile practicate de diverse întreprinderi concurente, printre care Silver Plastics, și că, în consecință, evidențiau o încălcare a dreptului concurenței al Uniunii.

72 Prin urmare, contrar celor susținute de recurente în cererea introductivă, punctele 54, 63 și 67 din hotărârea atacată nu evidențiază nicio încălcare a obligației de motivare de către Tribunal.

73 În al doilea rând, recurentele reproșează Tribunalului că nu și-a motivat afirmația potrivit căreia declarațiile domnului W. pe care acestea i le prezentaseră nu erau credibile.

74 Este necesar să se arate, în această privință, că, contrar celor sugerate de recurente, Tribunalul nu a efectuat o apreciere a credibilității declarațiilor domnului W. privite în ansamblu.

75 Astfel cum s-a arătat deja la punctul 42 din prezenta hotărâre, în cuprinsul mai multor puncte din hotărârea atacată, Tribunalul a apreciat că numai anumite afirmații ale domnului W., care figurau în declarațiile sale prezentate în fața sa de recurente, erau puțin sau deloc credibile, din moment ce erau contrazise de alte elemente de probă menționate de Tribunal.

76 În consecință, nu se poate reproșa Tribunalului că și-a încălcat obligația de motivare în ceea ce privește caracterul credibil sau nu al afirmațiilor domnului W. privite în ansamblu.

77 În consecință, al patrulea motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003

Argumentația părților

78 Recurentele susțin că Tribunalul a încălcat articolul 101 TFUE și articolul 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003, considerând că încălcarea în discuție din ENV vizată de decizia în litigiu constituia o încălcare unică și continuă în legătură cu piața tăvilor rigide, care a privit printre altele perioada cuprinsă între 13 iunie 2002 și 24 august 2004. Tribunalul nu ar fi demonstrat existența, în cursul acestei perioade, pe piața în cauză, a unui plan de ansamblu care s-ar fi concretizat prin încălcări individuale care puteau fi legate între ele. Dimpotrivă, acesta ar admite el însuși, la punctul 177 din hotărârea atacată, că o reuniune care avea ca obiect piața menționată ar fi avut loc pentru prima dată la 24 august 2004.

79 Eroarea săvârșită de Tribunal ar fi avut consecințe asupra cuantumului amenzii aplicate recurentelor, în măsura în care aceasta ar fi fost fixată luând în considerare un cuantum de plecare bazat pe cifra de afaceri realizată în exercițiul 2006, în special din vânzările de tăvi rigide. În continuare, acest cuantum ar fi fost multiplicat cu durata în ani a încălcării în cauză, ceea ce ar fi avut drept consecință integrarea în calculul acestei amenzi a cifrei de afaceri realizate prin vânzarea de tăvi rigide, pentru perioada anterioară lunii septembrie 2004.

80 Comisia contestă argumentația recurentelor și solicită respingerea celui de al cincilea motiv de recurs.

Aprecierea Curții

81 Trebuie amintit că noțiunea de „încălcare unică și continuă”, astfel cum este recunoscută în jurisprudența Curții, presupune existența unui „plan de ansamblu” în care se înscriu diferite acte, în considerarea obiectului identic al acestora care constă în denaturarea concurenței în cadrul pieței interne, iar aceasta independent de faptul că unul sau mai multe dintre aceste acte ar putea constitui în sine și privite izolat o încălcare a articolului 101 TFUE (Hotărârea din 26 ianuarie 2017, Villeroy & Boch/Comisia, C-644/13 P, EU:C:2017:59, punctul 47 și jurisprudența citată).

82 Rezultă din această jurisprudență că participarea unei întreprinderi la o încălcare unică și continuă nu impune participarea sa directă la toate comportamentele anticoncurențiale care compun această încălcare și nici nu se impune ca toate întreprinderile care participă la o încălcare unică și continuă să își desfășoare activitatea pe aceeași piață (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 ianuarie 2017, Villeroy & Boch/Comisia, C-644/13 P, EU:C:2017:59, punctele 49 și 51, precum și jurisprudența citată).

83 În speță, reiese din cuprinsul punctului 177 din hotărârea atacată că Tribunalul a constatat, în cadrul aprecierii sale suverane a faptelor, că încălcarea în cauză în ENV, la care au participat recurentele, avea legătură atât cu tăvile din polistiren, cât și cu tăvile rigide. Pentru aceste motive, Tribunalul a considerat că exista un „plan de ansamblu” care acoperea atât unul, cât și celălalt produs.

84 Având în vedere această constatare, Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept atunci când a confirmat constatarea care figura în motivarea deciziei în litigiu, potrivit căreia recurentele participaseră la o încălcare unică și continuă în ENV privind atât tăvile din polistiren, cât și tăvile rigide, în perioada cuprinsă între 13 iunie 2002 și 29 octombrie 2007.

85 Astfel, presupunând că prima reuniune care a avut ca obiect piața tăvilor rigide nu a avut loc decât la 24 august 2004, astfel cum susțin recurentele, acest fapt nu ar avea relevanță cu privire la participarea lor la o încălcare unică și continuă în legătură atât cu tăvile din polistiren, cât și cu tăvile rigide, din

moment ce, astfel cum a constatat Tribunalul, punerea în aplicare a unui „plan de ansamblu”, în sensul jurisprudenței Curții menționate la punctul 81 din prezenta hotărâre, în care se înscriau de asemenea acțiunile referitoare la tăvile rigide, a început la 13 iunie 2002.

86 Rezultă că al cincilea motiv de recurs trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al șaselea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 în ceea ce privește constatarea existenței unei unități economice

Argumentația părților

87 Recurentele susțin că Tribunalul a încălcat articolul 23 alineatul (2) prima și a doua teză din Regulamentul nr. 1/2003 coroborat cu articolul 101 alineatul (1) TFUE, întrucât și-a întemeiat raționamentul pe premisa potrivit căreia acestea formau o unitate economică, contrar elementelor de fapt și de probă invocate de ele și care erau de natură să răstoarne prezumția în acest sens, întemeiată pe deținerea cvasitotalității capitalului Silver Plastics de către Johannes Reifenhäuser Holding. Or, astfel cum ar reieși din mai multe elemente invocate în fața Tribunalului, Johannes Reifenhäuser Holding nu s-ar fi prezentat niciodată față de terți ca proprietară a Silver Plastics. Johannes Reifenhäuser Holding nu ar fi decât o cochilie administrativă și ar fi trebuit ignorată în scopul determinării existenței unei unități economice. Obiectul său de activitate, în mare măsură generic, nu s-ar opune unei astfel de considerații, contrar celor afirmate la punctul 269 din hotărârea atacată.

88 Comisia contestă argumentația reclamantelor.

Aprecierea Curții

89 Trebuie amintit că, la punctul 265 din hotărârea atacată, Tribunalul a arătat că, în perioada vizată de încălcarea în discuție, Johannes Reifenhäuser Holding deținea cvasitotalitatea (99,75 %) capitalului Silver Plastics.

90 Prin urmare, Tribunalul a considerat, la punctul 266 din hotărârea atacată, că Comisia se putea întemeia pe prezumția potrivit căreia, în cazul particular în care o societate-mamă deține, direct sau indirect, totalitatea sau cvasitotalitatea capitalului filialei sale care a săvârșit o încălcare a normelor de concurență ale Uniunii, există o prezumție refragabilă potrivit căreia respectiva societate-mamă exercită efectiv o influență decisivă asupra filialei sale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 octombrie 1983, AEG-Telefunken/Comisia, 107/82, EU:C:1983:293, punctul 50, și Hotărârea din 16 iunie 2016, Evonik Degussa și AlzChem/Comisia, C-155/14 P, EU:C:2016:446, punctul 28).

91 După ce a analizat, la punctele 267-279 din hotărârea atacată, argumentele și elementele de probă invocate de recurente, Tribunalul a considerat, la punctul 280 din respectiva hotărâre, că acestea nu erau suficiente pentru a răsturna prezumția menționată la punctul precedent.

92 Prin argumentația lor invocată în susținerea prezentului motiv, recurentele reiterează în esență argumentele pe care le dezvoltaseră în fața Tribunalului pentru a demonstra inexistența exercitării de către Johannes Reifenhäuser Holding a unei influențe decisive asupra Silver Plastics, fără a preciza care ar fi eroarea pe care Tribunalul ar fi comis-o în cadrul acestei aprecieri.

93 Or, potrivit jurisprudenței constante a Curții, un recurs trebuie să indice cu precizie elementele criticate din hotărârea sau ordonanța a cărei anulare se solicită, precum și argumentele juridice care susțin în mod concret această cerere. Nu îndeplinește această cerință un recurs care, chiar fără a cuprinde o argumentare care să urmărească în mod specific identificarea erorii de drept de care ar fi afectată hotărârea sau ordonanța atacată, se limitează la a repeta sau a reproduce motivele și

argumentele care au fost prezentate în fața Tribunalului (Ordonanța din 4 iulie 2012, Région Nord-Pas-de-Calais/Comisia, C-389/11 P, nepublicată, EU:C:2012:408, punctul 25 și jurisprudența citată).

94 Prin urmare, al șaselea motiv trebuie înlăturat ca inadmisibil.

Cu privire la al șaptelea motiv, întemeiat pe încălcarea articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 în ceea ce privește plafonul amenzii

Argumentația părților

95 Recurentele reproșează Tribunalului o încălcare a articolului 23 alineatul (2) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 1/2003, întrucât a inclus în mod eronat în calculul amenzii care le-a fost aplicată în solidar cifra de afaceri realizată în cadrul activității transferate ulterior către Maschinenfabrik, ceea ce a condus la depășirea plafonului prevăzut de această dispoziție, corespunzând unui nivel de 10 % din cifra de afaceri a fiecărei întreprinderi vizate de încălcare. Acestea reproșează Tribunalului că nu a respectat jurisprudența Curții referitoare la aplicarea dispoziției menționate, întrucât, la punctul 311 din hotărârea atacată, a reținut perioada încălcării drept singur criteriu pertinent pentru a determina cifra de afaceri de luat în considerare în scopul calculării plafonului amenzii. Potrivit recurentelor, pentru determinarea acestei cifre de afaceri, era necesar să se aleagă un exercițiu financiar corespunzător, având în vedere activitatea economică în perioada încălcării, iar apoi să se aibă în vedere, pentru corectare, capacitatea de plată a întreprinderii în cauză la momentul adoptării deciziei de aplicare a amenzii. Acestea adaugă că, în speță, capacitatea lor de plată scăzuse în mod semnificativ la data adoptării deciziei în litigiu, lucru de care Comisia ar fi fost conștientă.

96 Comisia contestă argumentația recurentelor și solicită respingerea celui de al șaptelea motiv.

Aprecierea Curții

97 Potrivit articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, pentru fiecare întreprindere și asociație de întreprinderi care a participat la încălcarea dispozițiilor articolului 101 sau 102 TFUE, amenda aplicată nu poate depăși 10 % din cifra de afaceri totală din exercițiul financiar precedent.

98 La punctul 307 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat că decizia în litigiu a fost adoptată la 24 iunie 2015 și, în măsura în care exercițiul financiar al Johannes Reifenhäuser Holding se încheia la 30 iunie în fiecare an, că „exercițiul financiar precedent”, în sensul articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, era, în cazul său, exercițiul financiar 2013/2014, care s-a încheiat la 30 iunie 2014.

99 Din cuprinsul punctului 309 din această hotărâre reiese că abia la 28 mai 2015, respectiv la o dată ulterioară încheierii exercițiului financiar 2013/2014, a fost înregistrată în mod corespunzător divizarea efectuată între Johannes Reifenhäuser Holding și viitoarea Maschinenfabrik. După cum a considerat Tribunalul la același punct din hotărârea menționată, faptul că această cesiune avea un efect retroactiv de la 30 septembrie 2014 nu era relevant, această din urmă dată fiind astfel ulterioară datei de 30 iunie 2014.

100 Având în vedere aceste elemente, necontestate de recurente, Tribunalul a aplicat în mod corect articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, luând în considerare, în scopul calculării plafonului amenzii care le-a fost aplicată, cifra de afaceri realizată de Johannes Reifenhäuser Holding în exercițiul financiar 2013/2014, inclusiv cea realizată în cadrul activității care, în urma divizării înregistrate la 28 mai 2015, va fi cea a Maschinenfabrik.

101 Argumentația recurentelor, potrivit căreia capacitatea lor de plată s-ar fi redus în mod semnificativ la data adoptării deciziei în litigiu în urma divizării Johannes Reifenhäuser Holding, care a dat naștere Maschinenfabrik, nu poate conduce la o concluzie diferită.

102 Desigur, reiese din jurisprudența Curții că, pentru stabilirea noțiunii de „exercițiu financiar precedent", Comisia trebuie să aprecieze, în fiecare caz și având în vedere contextul său, precum și obiectivele urmărite prin regimul de sancțiuni instituit prin Regulamentul nr. 1/2003, impactul urmărit asupra întreprinderii vizate, ținând cont în special de o cifră de afaceri care reflectă situația economică reală a acesteia în perioada în care a fost săvârșită încălcarea. În situații în care cifra de afaceri realizată de întreprinderea în cauză nu oferă nicio indicație utilă asupra situației sale economice reale și asupra nivelului adecvat al amenzii care urmează să îi fie aplicată, Comisia este autorizată să se raporteze la alt exercițiu financiar pentru a fi în măsură să evalueze corect resursele financiare ale acestei întreprinderi și să se asigure că amenda are un caracter disuasiv suficient și proporțional (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 mai 2014, 1. garantovaná/Comisia, C-90/13 P, nepublicată, EU:C:2014:326, punctele 15-17 și jurisprudența citată).

103 Cu toate acestea, faptele invocate de recurente în susținerea celui de al șaselea motiv în fața Tribunalului, și anume divizarea Johannes Reifenhäuser Holding care a dat naștere Maschinenfabrik la o dată cu mult ulterioară perioadei în care a fost săvârșită încălcarea în cauză, nu erau nicidecum de natură să pună la îndoială capacitatea cifrei de afaceri realizate de Johannes Reifenhäuser Holding în exercițiul financiar 2013/2014 de a oferi o indicație utilă asupra situației economice reale a acestei întreprinderi în perioada în care a fost săvârșită această încălcare și asupra nivelului adecvat al amenzii care să îi fie aplicată.

104 Dimpotrivă, dacă se admitea că o întreprindere care a săvârșit o încălcare a normelor de concurență ale Uniunii își poate reduce în mod semnificativ, prin cesiunea către un terț a unui sector al activităților sale cu câteva zile înainte de adoptarea deciziei de aplicare a unei amenzi, plafonul pe care această amendă nu trebuie în niciun caz să îl depășească, eficacitatea sancțiunilor prevăzute de Regulamentul nr. 1/2003 ar fi grav periclitată.

105 Așadar, Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept atunci când a ținut seama, în scopul calculării plafonului amenzii care a fost aplicată în solidar recurentelor, de cifra de afaceri a Johannes Reifenhäuser Holding realizată de aceasta în exercițiul financiar 2013/2014.

106 În consecință, al șaptelea motiv trebuie înlăturat ca nefondat.

107 Prin urmare, este necesar să se respingă recursul în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

108 În temeiul articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată.

109 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din acest regulament, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

110 Întrucât recurentele au căzut în pretenții, iar Comisia a solicitat obligarea lor la plata cheltuielilor de judecată, acestea suportă, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, cheltuielile de judecată efectuate de Comisie.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a noua) declară și hotărăște:

1) **Respinge recursul.**

2) **Silver Plastics GmbH & Co. KG și Johannes Reifenhäuser Holding GmbH & Co. KG suportă, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, cheltuielile de judecată efectuate de Comisia Europeană.**

Semnături